

Михайло Падура. ЗБЕРЕЖІМО ЇХ ІМЕНА
(Виступ на засіданні вченої ради університету 30 березня 2017 року)

**Шановний пане голову, шановні панове члени вченої ради,
шановні панове присутні!**

Темою свого виступу на сьогоднішньому засіданні я обрав таку: *збережімо їх імена*. Мова піде тут про вшанування на університетському рівні імен тих наших колег у минулому та у теперішньому, котрі своєю працею і своїм життям чимось прославили наш навчальний заклад. Пам'ятати треба для того, щоб не забувати!

Звичайно, що мої судження будуть мати частку суб'єктивності, але той факт, що я вже довго працюю в університеті і як завідувач кафедри довгий час займався історією нашого навчального закладу, буде, напевно, частковим виправданням моєї позиції. У 90-х роках минулого століття я вивчав дотичні матеріали чотирьох львівських архівів – матеріали архіву нашого університету, матеріали партійного архіву, матеріали історичного архіву і найбільше – матеріали державного архіву Львівської області. В результаті такої праці, одночасно до праці над історією академії був залучений увесь колектив викладачів, у 2000 році вийшла колективна монографія під назвою „Львівська академія ветеринарної медицини” об'ємом 905 сторінок, з яких 511 належать мені, а в 2015 і 2016 роках вийшли два видання також колективної монографії під назвою „Вчені університету: 1784–2014”, де описано майже 200 імен, із них 40 імен і великий нарис історії нашого університету також належать мені.

Крім того, я вже маю деякий досвід подавати певні пропозиції, які закінчилися успішно. Так, восени 1990 року я запропонував назвати тодішній Зооветеринарний інститут іменем Степана Гжицького і в 1994 році Кабінет Міністрів України прийняв таку ухвалу, а у вересні 1991 року я запропонував на території нашого навчального закладу встановити пам'ятник ветеринарному лікареві, і аж через 25 років, у листопаді 2016 року, такий пам'ятник було встановлено вже за ректора Володимира Володимировича, хоч справу починали ще за ректора Кравціва Романа Йосиповича.

А сьогодні я вношу такі пропозиції.

Перше. Від 1939 до 1990 року у нашому навчальному закладі ніхто не чув про такого нашого ректора (тоді директора), як Іван Чинченко. Чому? Іван Чинченко прибув до Львова з міста Глухова як радянський керівник, щоб перетворити польську буржуазну академію ветеринарної медицини на радянський ветеринарний інститут. І справді, з польського цей заклад ставав українським, але вже за рік діяльність ректора не подобалася органам НКВД, йому заборонили читати лекції, звільнили з посади ректора і перевели у Політехнічний інститут на посаду вченого секретаря, подалі від студентів, з якими він сильно зблизився у Львові. Через рік, 22 червня 1941 року почалася війна між Німеччиною і Радянським Союзом. Червона армія панічно втікала, а органи НКВД зачищали Західну Україну від своїх ворогів

– підозрілих українців: людей арештовували, забирали в тюрми або й просто розстрілювали, а в тюрмах творили страшні речі, про що ви знаєте. Чинченко з намови наших студентів, з якими він не переривав зв'язків, переселяється в наш гуртовик і там під охороною студентів пробує до втечі енкаведистів зі Львова. А вже 30 червня 1941 року Чинченко обраний до складу нового уряду відновлюваної української державності. Через тиждень він у складі похідних груп (б)-бандерівців їде на Східну Україну продовжувати справу відновлення української державності, у Василькові був арештований гестапо, кинутий у тюрму на Лонцького у Львові, звідки його визволили тодішні українські громадські діячі, з якими на той час німці ще рахувалися. Потім Чинченко працює в журналі „Сільський господар” і нарешті емігрує.

Пропоную: у гуртожитку № 1 на вулиці Ольги Басараб встановити меморіальну таблицю з таким написом:

**У цьому будинку у кінці червня 1941 року
під охороною студентів ветеринарії
таємно переховувався
від органів НКВД
ректор Іван Чинченко
1905–1993**

Друге. Завтра, 31 березня минає 270 років від дня народження професора Юрія Хмеля, нашого патрона, який влітку 1784 року приїхав до нововідкритого університету у Львові і понад 20 років керував кафедрою ветеринарної медицини при медичному факультеті тодішнього університету. Він помер у Львові, але, на жаль, не збереглося ні його могили, ні його портрета, але зберігся словесний образ цього зачинателя ветеринарної медицини на наших землях як навчальної дисципліни, як науки і як практичної справи. Ось слова Франца Краттера, сучасника Юрія Хмеля, який так схарактеризував нашого професора:

Юрій Хмель, ця лагідна, спокійна, маломовна людина з благородними помислами, що схильна усамітнюватися за читанням книжок, викладає у місцевому університеті ветеринарну медицину, яка рівною мірою важлива як для лікаря, так і для природодослідника. Справа, яку він тут проводить у краю, де досі цілком занедбано цю галузь знань, принесе свої плоди щойно через роки (1786).
Примітка. Воістину пророчі слова!

Пропоную на стіні в галереї встановити гарну пам'ятну дошку на честь Юрія Хмеля як вдячність від усіх поколінь Львова і України, котрі вивчали і продовжують вивчати ту галузь знань, яку започаткував Юрій Хмель, чех за походженням із міста Тешина, який як вихованець Віденського ветеринарного інституту присвятив себе ветеринарній медицині і Львову. На цій пам'ятній таблиці, крім слів Франца Краттера, треба ще додати таке:

Юрій Хмель (31.03.1784 – 23.12.1805) – перший доктор і перший професор ветеринарної медицини у Львові та в Україні і перший завідувач кафедри ветеринарної медицини у Львівському університеті (1784–1805).

А завтра, 31 березня 2017 року, провести в університеті урочисте засідання вченої ради, присвячене 270-м роковинам від дня народження професора Юрія Хмеля.

Третє. 22 травня 1913 року українські студенти нашої академії, яких було небагато, у Львові, зібравшись у готелі Вишневецького, нині це житловий будинок на вулиці Зеленій 5-а, заснували Українське академічне товариство „Ватра”. Тому я сьогодні пропоную перед поважною університетською аудиторією відкрити на цьому будинку пам’ятну дошку на честь заснування товариства „Ватра” . І звичайно, буде найкраще, якщо її виготовить факультет ветеринарної медицини шляхом народної будови: кожний студент і кожний викладач факультету складає по 10 гривень і вийде гідна пам’ятна дошка на честь тих піонерів, котрі в умовах чужого панування добивалися свого національного товариства.

Ось текст таблиці:

<p style="text-align: center;">У цьому будинку 22 травня 1913 року українські студенти ц.-к. Академії Ветеринарної Медицини у Львові заснували Українське академічне товариство „Ватра” ветеринарних медиків у Львові. Голова Євген Суховерський Заступник Володимир Моравський Секретар Остап Дуткевич</p>
--

Четверте. Ми вже поважно вшанували ім’я Степана Гжицького, але у Львові творили два брати Гжицькі – Степан як учений і Володимир як письменник. Свого часу університет вже звертався до міської ради з проханням назвати одну з вулиць Львова вулицею імені Братів Гжицьких, на жаль, безрезультатно. Пропоную ще раз звернутися з таким же проханням, але цього разу пропонувати конкретно, яку вулицю ми хотіли би бачити з іменем братів Гжицьких. Це, як сам Бог велів, є вулиця, що дивиться на наш університет, гарна, прилягає до вулиці Пекарської, це вулиця Чернігівська, а для назви українського міста Чернігіва знайдеться у Львові інша вулиця. Але, звичайно, треба від університету солідної підтримки!

І нарешті, п’яте. Мені би дуже хотілося, щоб у нашому університеті знайшлися кафедри, які би були названі іменами таких наших двох ректорів – Володимира Кульчицького (анатом) і Данила Василенка (вченого зоотехніка) і двох наших професорів – Івана Головацького і Павла Урбановича.

Член вченої ради,
професор університету
Михайло Падура. 30.03.2017.